

LLIBRES

Podar i pluralisme

Pau Dito Tubau

EL VERITABLE ESTUDI DE LA HUMANITAT

Isaiah Berlin. Traducció: Laia Font i Dolors Udina
Empúries, 2009
776 pàgines. 29,90 euros

L' experiència amarga de la Revolució Russa i de l'ascens del nazisme per a una família de jueus letons, l'exili i l'establiment a Anglaterra fins que el jove Isaiah Berlin (Riga, 1909-Oxford, 1997) va esdevenir professor de filosofia a Oxford, i, en especial, el periple als Estats Units com a assessor polític del Foreign Office durant la Segona Guerra Mundial, van establir la perspectiva amb què Berlin va desenvolupar una obra erudita i força astuta, de publicació tardana a pesar de ser dilatada i prou coneguda en cercles acadèmics, en defensa del pluralisme i la democràcia liberal amb uns lleugers pal·liatius socialdemòcrates com a model més cabal de convivència.

Tota la seva obra és travessada pel rebuig als règims totalitaris i a tota mena d'idealisme, però el més curiós és que fa extensible la malfiança a respostes úniques en matèria ètica, social i política —amb el comunisme i les revolucions populars com a grans enemics a combatre— a cadascuna de les esferes del saber. Berlin deriva d'alguns pensadors no gaire en vo-

ga del passat als quals dedica estudis de llargada mitjana o més aviat curta, com ara Vico, Herder, Herzen i Maquiavel, la confirmació d'aquestes idees —l'antologia *El veritable estudi de la humanitat* (*The Proper Study of Mankind: an Anthology of Essays*, 1997), en aquest sentit, és exemplar per representativa—, i troba en el debat i el pluralisme relatiu, mai no dirigit cap al relativisme, la clau de volta d'una concepció dels fins humans de rerefons tolerant que és escèptica per instint.

De fet, tot i que un bon dia decidís abandonar la carrera de filòsof en favor de la

A Berlin se'l considera sense discussió un dels pensadors liberals clau del segle XX

Moralista irònic que dissimula, els escrits més veraçs són els dedicats als russos

història de les idees, el bo i millor dels assaigs de Berlin té més a veure amb les humanitats, la filosofia i encara la ideologia que amb la recerca d'objectivitat dels estudis històrics. A pesar de ser un se-

Isaiah Berlin, professor d'Oxford i assessor del Foreign Office, va desenvolupar una obra erudita i força astuta.

ductor, no va renunciar mai del tot a la pàtina de racionalitat de les discussions acadèmiques, i va saber aprofitar el fet que Anglaterra no només és un lloc idoni per la flora ufanosa, sinó també per dedicar-se a

l'estudi (plou, fa fred, el cel s'abat sobre els caps, i el comú, fins i tot el flegmàtic, és una mica esquerp) i a escriure amb bon anglès sobre temes tan distants com ara la metodologia dels estudis historiogràfics, la

veneració per la literatura russa experimental dels inicis de la Revolució i una malenconia tan de cor com la seva identificació ideològica amb Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt i tots els seus soldats.

literatura russa, el romanticisme i el nacionalisme.

L'antologia dels seus textos que ara ens arriba, de la mà del fidel i llegendari editor de l'autor, Henry Hardy, aplega un compendi equànime d'aquests temes; i, dins de la diversitat d'uns interessos i escrits més àmplia, només deixa de banda la dedicació a Marx, els escrits menys divulgatius, les miscel·lànies i la qüestió jueva.

Acollit i venerat al seu país d'adopció, a Berlin se'l considera sense discussió un dels pensadors liberals més importants del segle XX per la distinció entre llibertat positiva i negativa, per bé que els escrits en què té un to més veraç o menys inquisidor, perquè al capdavant és un moralista irònic que simula no ser-ho, un gran afaflagador de prosa eficaç, són els dedicats als pensadors i als escriptors russos de *Russian Thinkers* (1978) aquí aplegats, des de l'anàlisi de la filosofia de la història de *Guerra i pau* de Tolstoi fins a les prodigioses converses amb escriptors com Anna Akhmàtova i Boris Pasternak, en què el retrat del patiment dels escriptors acompanya la

Cicle ContraBaix
L'AUDITORI JAZZ

Dijous, 8 d'abril de 2010 - 21h

**LLUÍS VIDAL TRIO +
PERICO SAMBEAT &
CHRIS KASE**

presentació del disc: *Mompiana*

L'Auditori - Sala 2 Oriol Martorell

www.auditori.cat

**PAPELES
PERDIDOS**

elpais.com/blogs

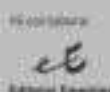
Debat al CCCB / Avui, 8 d'abril, a les 19.30 h

**Llums i ombres
de l'urbanisme de Barcelona**

Hi ha un abans i un després dels Jocs Olímpics? Hi ha una continuïtat de l'urbanisme públic des de finals dels anys 70? La proposta dels Jocs d'Hivern 2022 és una genialitat o una prova de manca d'idees?

Debat amb motiu de la publicació del llibre *Llums i ombres de l'urbanisme de Barcelona* (Editorial Empúries, 2010), de **Jordi Borja**. Amb la participació de l'autor, **Jordi Balló**, **Mireia Belil** i **Lluís Permanyer**.

Entrada gratuïta, places limitades.

EL PAÍS

CCCB Montalegre, 5 - 08001 Barcelona
Tel. 933 004 100 - www.cccb.org